

شہر و خوبان

استاد

محمد رضا شجریان

مہران حبیبی نژاد

در آغاز..... ۷

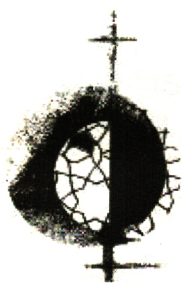
از زندگی استاد..... ۱۷

مقدمه..... ۲۵

گفت و گوها اصیل خواندن و اصیل ماندن ۳۵ ❖ من زرگرم و شعر حافظ گوهر من است ۴۳ ❖ به هیچ جا نرسیدیم (به مناسبت نمایش فیلم دل شدگان) ۴۷ ❖ استاد محمدرضا شجریان کجاست، چه می کند، و چرا کمتر می خواند؟ ۶۵ ❖ ظرفیت موسیقی ایرانی از موسیقی غربی بالاتر است ۷۱ ❖ ضرورت برنامه ریزی مدون برای موسیقی ایرانی ۷۹ ❖ موسیقی: تنوع و تکثر، گذشته گرایی و نوگرایی ۸۵ ❖ خشکی کویر، تمنای باران و عشق یار... ۹۹ ❖ ارکستر ملی و اولین کنسرت در گفت و گو با محمدرضا شجریان، علی تجویدی، فرهاد فخرالدینی و بیژن ترقی ۱۰۱ ❖ دیدگاه های سیاسی نباید مسائل فرهنگی را تحت الشعاع قرار دهد (در گفت و گو با محمدرضا شجریان، حسین علیزاده و کیهان کلهر) ۱۰۹ ❖ به موسیقی عشق می ورزم ۱۱۳ ❖ در نکوهش ابزاری به هنرمند ۱۲۳ ❖ هنرمندان را زمان (خودش) تربیت می کند ۱۲۷ ❖ زمستان در بیداد ۱۳۳ ❖ مهر آیینی، متولد مهر ۱۴۱ ❖ از ساحت آشوب تا ساحت موسیقی (در گفت و گو با استاد شجریان، استاد حسین علیزاده و استاد کیهان کلهر) ۱۵۱ ❖ **نشست های پژوهشی و آموزشی (دیدگاه های آموزشی شجریان درباره ی موسیقی و آواز ایرانی)** صدا و تکنیک دو بال آواز ۱۵۷ ❖ ساعتی با استاد آواز در یک غروب شورانگیز ۱۶۱ ❖ شرط موفقیت، داشتن پشتوانه ی اخلاقی و انسانی است ۱۶۵ ❖ نباید هر شعر و آهنگی را خواند ۱۶۹ ❖ چگونه صدای مان از خطا مصون بماند ۱۷۳ ❖ گفت و گو با فصلنامه ی مقام ۱۷۵ ❖ **سخنرانی ها** استاد شجریان و پهلوانان و عیاران (در تالار بسم الله خان) ۱۸۱ ❖ موسیقی،

زبان انسانیت (در دانشگاه یوسی. ال. ای. آمریکا) ۱۸۳ ■ **چهار استاد در گفتار شجریان**
 در سوگ تاج اصفهانی، بزرگ مرد آواز ایران ۱۹۳ ■ در کنار استاد دوامی ۲۰۱ ■ شناخت گوهر
 زیبای موسیقی در مکتب استاد نورعلی برومند ۲۰۷ ■ ناصر فرهنگ فر از زبان محمدرضا شجریان
 ۲۱۷ ■ **خاطرات استاد** در حضور پیرنیا ۲۲۱ ■ آشنایی با محمود فرخ و استاد عبادی و...
 ۲۲۳ ■ اطلاع خانواده از آواز خواندن ۲۲۵ ■ به این صدا می توان اعتماد کرد ۲۲۷ ■ با فریدون
 مشیری ۲۲۹ ■ **شجریان در گفتار دیگران** از رادیو تا درکه/ ناظری ۲۳۱ ■ با قامتی خدنگ
 ۲۳۵ ■ مطالبی از فریدون مشیری درباره‌ی محمدرضا شجریان ۲۳۹ ■ شجریان در گفتار عطاءالله
 خرم ۲۴۳ ■ جهان در صدای تو آبی ست/ اسماعیل خوبی ۲۴۵ ■ آینه‌ی عیب نما / هوشنگ
 ابتهاج ۲۴۹ ■ بخوان/ دکتر محمدرضا شفیعی کدکنی ۲۵۵ ■ به استاد محمدرضا شجریان / ایرج
 زبردست ۲۵۷ ■ یادداشتی از محمود دولت آبادی ۲۵۹ ■ مردی همه هنر/ ضیاء موحد ۲۶۱ ■
شجریان در آینه‌ی مقالات صدای آسمانی/ احمد سام ۲۶۵ ■ صدنکته غیرحسن / رضا
 پرهیزگار ۲۶۹ ■ جای خالی شجریان / رضا مهدوی ۲۷۳ ■ تنت به ناز طیبیان نیازمند مباد! /
 اسرافیل شیرچی ۲۷۷ ■ ستاره‌ی آواز ایران / حسین بهاربین ۲۸۱ ■ می چون ارغوان / سید
 ابوالحسن مختاباد ۲۸۳ ■ بهار دلکش / ... ۲۸۷ ■ آوازهای ماندگار / محمد محبوب ۲۸۹ ■
 بن بست آواز / امیر ایوبی ۲۹۱ ■ آخرین آواز / علی شیرازی ۲۹۳ ■ مردم را نمی توان از شجریان
 محروم کرد ۲۹۷ ■ **شجریان در هم نوا با بَم و پروژهی باغ هنر بَم** در سوگ بَم ۳۰۷
 ■ هر انسان بَم به هزار ارگ می ارزد ۳۰۹ ■ فعالیت در بَم، فراتر از هر فعالیت است (نشستی با
 استاد شجریان) ۳۱۱ ■ بداهه خوانی همه‌ی اعتبار ماست ۳۱۷ ■ ساخت باغ هنر (فراخوان استاد
 شجریان برای تکمیل باغ هنر بَم) ۳۲۱ ■ **نقد و بررسی چند اثر** شیوه‌ای نو در آواز ۳۲۵
 ■ نوا (مرکب خوانی) - موسیقی اصیل ایرانی، بازگشت به گذشته/ محمد جمال سماواتی ۳۲۶

- دستان - چون جمع شد معانی ... / تورج زاهدی ۳۳۱ ■ جان عشاق - اثری ماندگار / حسین خرمی ۳۳۴ ■ چشمه ی نوش - بداهه در اوج / سید ابوالحسن مختاباد ۳۳۶ ■ گنبد مینا - نوای دریای دیده ی عاشقان / گوهر شیدا ۳۳۸ ■ در خیال - سهل و ممتنع / کامران کوهستانی ۳۴۰ ■ شب وصل - سحر با باد می گفتم حدیث آرزومندی / کیارش عزیزاده ۳۴۲ ■ معمای هستی - تعمق و تدبر در جوهره ی شعر / کیارش عزیزاده ۳۴۴ ■ شب، سکوت، کویر / وحید اصفهانیان ۳۴۶ ■ آهنگ وفا - تداوم جدید در موسیقی ایرانی / حسین حدیثی ۳۴۸ ■ بوی باران - مغنی از آن پرده نقشی بیار / حسین حدیثی ۳۵۰ ■ بی تو بسر نمی شود / صمد حقیقتی بروجنی ۳۵۳ ■ **نگاهی به چند کنسرت** در شب غرور انگیز حافظیه ۳۶۱ ■ استاد و آوایش ۳۶۵ ■ مردمی در پشت دیوارهای تالار و... ۳۶۷ ■ **کلام آوازه ها (متن مجموعه آوازه های اجرا شده درسی و شش آلبوم)** ۳۷۵ ■ **تصنیف ها و ترانه ها** بنشین به یادم شبی / هوشنگ ابتهاج ۴۳۱ ■ عشق تو آتش جانا / سعدی ۴۳۲ ■ مبتلا / باباطاهر ۴۳۳ ■ دولت عشق / حافظ ۴۳۴ ■ ایران ای سرای امید / هوشنگ ابتهاج ۴۳۵ ■ سپیده / جواد آذر ۴۳۶ ■ انتظار دل / عارف قزوینی ۴۳۷ ■ از خون جوانان وطن / عارف قزوینی ۴۳۸ ■ گریه ی مستی / عارف قزوینی ۴۳۹ ■ عاشقان مست / مولوی ۴۴۰ ■ ملکا! ذکر تو گویم / سنایی ۴۴۱ ■ ای ساربان / سعدی ۴۴۲ ■ وداع یاران / سعدی ۴۴۳ ■ یاد باد! / حافظ ۴۴۴ ■ باغ تفرج / سعدی ۴۴۵ ■ آستان جانان / حافظ ۴۴۶ ■ کلک خیال انگیز / حافظ ۴۴۷ ■ شیدایی / حافظ ۴۴۸ ■ دوش کجا بوده ای / مولوی ۴۴۹ ■ کشتی نشستگان / حافظ ۴۵۰ ■ صبح است ساقیا! / حافظ ۴۵۱ ■ یوسف خوش نام / مولوی ۴۵۲ ■ مزرع سبز فلک / حافظ ۴۵۳ ■ دل مجنون / مولوی ۴۵۴ ■ بت چین / علی اکبر شیدا ۴۵۵ ■ صنما جفا رها کن / مولوی ۴۵۶ ■ سرو خجل / علی اکبر شیدا ۴۵۷ ■ خاکستر / صفای اصفهانی ۴۵۸ ■ یعنی

چه /؟ حافظ ۴۵۹ ❀ سکوت سرد زمان / جواد آذر ۴۶۰ ❀ الایا ایها الساقی / حافظ ۴۶۱ ❀ سرو
 چمان / حافظ ۴۶۲ ❀ امان آی امان / عارف قزوینی ۴۶۳ ❀ آسمان عشق / مولوی ۴۶۴ ❀ به
 گرد دل همی گردی / مولوی ۴۶۵ ❀ باده ی ناب / فریدون مشیری ۴۶۶ ❀ دل شدگان / فریدون
 مشیری ۴۶۷ ❀ پاسبان حرم دل / فریدون مشیری ۴۶۸ ❀ قاصدک / مهدی اخوان ثالث ۴۶۹ ❀
 گنبد مینا / حافظ ۴۷۰ ❀ ساز قصه گو / جواد آذر ۴۷۱ ❀ رفتم در میخانه / ترانه ی قدیمی ۴۷۲ ❀
 یاد ایام / رهی معیری ۴۷۳ ❀ خم زلف / فایز دشتستانی ۴۷۴ ❀ سلسله ی موی دوست /
 سعدی ۴۷۵ ❀ جان عشاق / حافظ ۴۷۶ ❀ در خیال / مولوی ۴۷۷ ❀ دیده بی خواب / سعدی ۴۷۸ ❀
 چشم بی سرمه / علی اکبر شیدا ۴۷۹ ❀ بهار دلکش / عارف قزوینی ۴۸۰ ❀ تار زلف / علی اکبر
 شیدا ۴۸۱ ❀ غم عشق / علی اکبر شیدا ۴۸۲ ❀ دل شیدا / علی اکبر شیدا ۴۸۳ ❀ رسوای دل /
 رهی معیری ۴۸۴ ❀ پای لنگ / ترانه ی قدیمی ۴۸۵ ❀ شب وصل / ملک الشعرا بهار ۴۸۶ ❀
 محبوب / ترانه ی قدیمی ۴۸۷ ❀ روزگار من / شوریده شیرازی ۴۸۸ ❀ پرند شوشتری / دو بیتی
 از باباطاهر ۴۸۹ ❀ چشم مست / ترانه ی قدیمی ۴۹۰ ❀ بیار بارون / علی معلم دامغانی ۴۹۱ ❀
 حصار (ای عاشقان) / هوشنگ ابتهاج ۴۹۲ ❀ چهره به چهره / طاهره قره العین قزوینی ۴۹۳ ❀
 خسرو خوبان / ترانه ی قدیمی ۴۹۴ ❀ آهنگ وفا / ترانه ی قدیمی ۴۹۵ ❀ ز من نگارم خبر
 ندارد / ملک الشعرا بهار ۴۹۶ ❀ دلم، دلم / ترانه ی قدیمی ۴۹۷ ❀ نه قدرت که با وی نشینم /
 عارف قزوینی ۴۹۸ ❀ دوش دوش / علی اکبر شیدا ۴۹۹ ❀ بوی باران / فریدون مشیری ۵۰۰ ❀
 نی زن / فروغی بسطامی ۵۰۱ ❀ تذرو / بیژن ترقی ۵۰۲ ❀ مناجات نیمه شب / بیژن ترقی ۵۰۳ ❀
 نیایش / فریدون مشیری ۵۰۴ ❀ بی تو بسر نمی شود / مولوی ۵۰۵ ❀ غم با طیبیان / حافظ
 ۵۰۶ ❀ مطرب دل / مولوی ۵۰۷ ❀ دل دیوانه / باباطاهر ۵۰۸ ❀ فریاد / فریدون مشیری ۵۰۹ ❀
 بوسه های باران / محمدرضا شفیعی کدکنی ۵۱۰ ❀ یار دل نواز / حافظ ۵۱۱ ❀ سمن بویان /

حافظ ۵۱۲ ■ فریاد/مهدی اخوان ثالث ۵۱۳ ■ حیلت رها کن عاشقا! /مولوی ۵۱۵ ■ شب
 نیشابور/خیام ۵۱۹ ■ اشک مهتاب /سیاوش کسرایی ۵۲۱ ■ افتخار آفاق /عارف قزوینی ۵۲۲
 ■ ای کبوتر/ملک الشعرا بهار ۵۲۳ ■ باد خزان /ملک الشعرا بهار ۵۲۴ ■ باد صبا/ملک الشعرا
 بهار ۵۲۵ ■ به یاد داری ماه من /ترانه ی قدیمی ۵۲۶ ■ جادوی بی اثر/فریدون مشیری ۵۲۷ ■
 تمنای وصال /خیالی بخارایی ۵۲۸ ■ تنیده یاد تو/ابوالقاسم لاهوتی ۵۲۹ ■ جوانی /رضا جنتی
 عطایی ۵۳۰ ■ چشم نرگس /علی اکبر شیدا ۵۳۱ ■ چهره ی زرد من /هاتف اصفهانی ۵۳۲
 ■ حال که تنها شده ام می روی /عماد خراسانی ۵۳۳ ■ خسته پر/ترانه ی قدیمی ۵۳۴ ■
 داروگ /نیما یوشیج ۵۳۵ ■ دیدم صنمی سرو قدی /عارف قزوینی ۵۳۶ ■ راه نشین /علی اکبر
 شیدا ۵۳۷ ■ رحم ای خدای دادگر... /عارف قزوینی ۵۳۸ ■ روشنی طلعت تو/حافظ ۵۳۹
 ■ سرخوشان مست /حافظ ۵۴۰ ■ شبی مجنون به لیلی گفت /ترانه ی قدیمی ۵۴۱ ■ شمع
 و پروانه /سعدی ۵۴۲ ■ صنم شاهی تو مرا /حاجب شیرازی ۵۴۳ ■ کوچه سار شب /هوشنگ
 ابتهاج (سایه) ۵۴۴ ■ گل باغ آشنایی /فخرالدین عراقی ۵۴۵ ■ لعل دلخواه /حافظ ۵۴۶ ■ مرغ
 سحر/ملک الشعرا بهار ۵۴۷ ■ مکن ای دوست مکن /علی اکبر شیدا ۵۴۸ ■ مگه نه؟ مگه نه؟/
 بیژن سمندر ۵۴۹ ■ می نوش... /خیام ۵۵۰ ■ میهن /الف . سپهر ۵۵۱ ■ فزونم تشنه /رباعی از
 مولوی ۵۵۲ ■ ناز لیلی /طیب اصفهانی ۵۵۳ ■ ناوک مژگان /علی اکبر شیدا ۵۵۴ ■ نشستن
 در سیاهی ها گناهه /اصلان اصلانیان ۵۵۵ ■ هزارستان به چمن /امیر جاهد ۵۵۶ ■ همراه
 شو عزیز/برزین آذر مهر ۵۵۷ ■ همیشه در میان /هوشنگ ابتهاج ۵۵۸ ■ پی نوشت ها ۵۵۹ ■
 سال شمار ۵۶۷ ■ فهرست آلبوم ۵۷۳ ■ نمایه (اشخاص، آثار موسیقی، دستگاه ها و
 گوشه ها، ترانه ها و برنامه ها) ۵۷۵ ■

از زندگی استاد...

عاشق نغمه‌ام و شیفته‌ی آوازم
سرخوش کاسه‌ی طنبور و کدوی سازم
نبض از خود شدنم در کف موسیقار است
چه کنم هست به بال دگری پروازم
«توفیق کشمیری»

سرزمین ایران در هر دوره‌ای نام‌آوران و انسان‌های فرهیخته و وارسته‌ای را در دامان خود پرورانده است و از وجود چنین انسان‌هایی به خود بالیده و برجهانیان فخر فروخته است. این بزرگان جزو رحمت‌های الهی هستند که خداوند به زمینیان عنایت می‌فرماید. جامعه‌ی ما در این روزگار و در این برهه در هنر موسیقی صاحب چهره‌ای فرهیخته و ممتازی است که بدون اغراق شاید تا سالیان سال همانندش را تجربه نکند. کسی که نه تنها در هنر ممتاز است، بلکه در سجایا و کرامات انسانی نیز ممتاز است. او کسی نیست جز استاد محمدرضا شجریان.

شجریان از خانواده‌ای اصیل و مذهبی ست. پدر بزرگش - علی اکبر - از مالکان سرشناس مشهد و پدرش - مهدی - از قاریان و مدرسان معروف مشهد بود که هر دو از صدایی بسیار خوش و رسا برخوردار بودند. شجریان از کودکی به عنوان یکی از بهترین شاگردان پدرش به خاطر صوت زیبایش در اکثر جلسات قرآنی شرکت می‌کرد و در واقع چشم و چراغ محافل قرآنی بود. رشد و بالندگی شجریان در خانواده‌ای به شدت مذهبی و حضور او در فضاهاى مذهبی بدون شک تأثیر بسزایی در زندگی هنری او داشته است. شجریان در مسیر زندگی هنری خود به خاطر حس جست‌وجوگرش و عشق ناکران او به موسیقی آوازی ایران و رویارویی با انسان‌های بزرگ و وارسته‌ای که هر کدام به لحاظ موقعیت علمی - هنری - اجتماعی اعتباری برای جامعه‌ی ایرانی بوده‌اند، تجربیات علمی و اخلاقی کسب کند و آن را در پشبرد هنر والای موسیقی به کار گیرد و برای بهبود روابط انسانی و اجتماعی تحقق بخشد. او درباره‌ی یکی از این شخصیت‌های تأثیرگذار در زندگی خود می‌گوید:

«از استاد غلامرضا دادبه (جهانسوز) بیش از پدرم تأثیر فکری پذیرفتم. او مرا دگرگون کرد. زمینه در من آماده بود. او به من توجه داد که مسئله‌ی مهم مردم و انسانیت است، از آن موقع کارها هنری را برای آرمان‌های انسانی - که آرمان‌های جهانی است، دنبال کردم.»^۲

اما مهم‌ترین عامل موفقیت شجریان، پشتکار و اراده‌ی وصف‌ناپذیر او بود. وجود شرایط نامساعد اجتماعی آن زمان و فضای مذهبی خانواده و عدم وجود کمترین امکانات و عوامل دیگر ذره‌ای از عشق او به موسیقی نکاست.

به قول حافظ:

بحری ست بحر عشق که هیچش کناره نیست   آن جا جز آن که جان بسپارند چاره نیست

بالندگی شجریان را می‌توان این‌گونه تعبیر کرد که گیاهی در شرایط جوی نامساعد بروید و تبدیل به یک درختی تنومند شود. در کنار حرفه‌ی معلمی در روستاهای مشهد شعله‌های عشق موسیقی در روح و روان او بیشتر و بیشتر می‌شد و در این آرزو لحظه‌ای فروگذار نبود. او در همان اوان (۲۲ سالگی) با بانویی از شهر قوچان به نام فرخنده گل افشان - او نیز معلم دبستان بود - ازدواج می‌کند. دوره‌ی اول زندگی مشترک آن‌ها به خوبی طی می‌شود، اما او هرگز موسیقی را از زندگی خود جدا نمی‌داند. از هر کسی که در زمینه‌ی موسیقی آگاهی داشت بهره می‌گرفت. آشنایی او با ساز سنتور بر می‌گردد به دوره‌ی مقدماتی دانش‌سرا که در منزل دوست همکلاسی اش - ابوالحسن کریمی - که برای اولین بار مضراب سنتور را لمس می‌کند و با اشتیاق وصف‌ناپذیری که داشت آن شب تا سحرگاه، خود را برای نواختن قطعه‌ای مشغول می‌دارد. او تمرینات خود را با تنها وسیله‌ی ارتباطی یعنی رادیو و از طریق برنامه‌ی گل‌ها آغاز می‌کند. با شنیدن صدای سنتور آقای جلال اخباری از رادیو خراسان علاقه‌اش به سنتور دو چندان می‌شود و به هر ترتیب با جلال اخباری ملاقات می‌کند و با او طرح دوستی می‌ریزد. مدتی بعد تصمیم می‌گیرد تا سنتوری با سلیقه‌ی خود بسازد و در این کار هم موفق می‌شود و حتی توانست پل گذاری جدیدی روی سنتور برای موزون تر شدن صدا انجام دهد که خشنودی خود را از موفقیت در این کار اعلام می‌کند. فرزند اول او - فرزانه - در دوم مهر ۱۳۴۲ متولد می‌شود و دو سال بعد تولد دومین فرزند خود - افسانه - را جشن می‌گیرد.

شجریان در سال ۱۳۴۵ به پیشنهاد دکتر شریف‌نژاد - معاون رادیو خراسان - و همت دوست او، آقای حسین محبی - که از اپراتورهای قدیم برنامه‌ی گل‌های رادیو بود - و با فلوت یکی از هنرمندان دیگر به نام سیروس حدادی، قطعه‌ای را برای زنده‌یاد داوود پیرنیا - مسئول وقت برنامه‌ی گل‌ها - ضبط می‌کند و به اتفاق آقای محبی به دفتر پیرنیا مراجعه می‌کنند. نقل این خاطره به

روایت شجریان بسیار جذاب است :

«... مرحوم پیرنیا عینکش را زده بود و مشغول کار هم بود. ما آمدیم داخل، ایستادیم آن جا تا اجازه بدهد وارد شویم. بعد از نیم دقیقه ای گفت: ها، حسین چیه، چی کار داری؟ - به آقای محبی می گفت حسین - گفت: آقا! نواری هست می خواهیم شما بشنوید. گفت: خیلی خوب، بیا بگذار داخل دستگاه. باز مشغول کار شد. من هم همان طور جلوی در ایستاده بودم. حسین نوار را گذاشت توی دستگاه و [پیرنیا] گفت: خُب روشنش کن. روشش کرد و آواز که شروع شد، پیرنیا همان طور که مشغول نوشتن بود یک دفعه ایستاد، گوش کرد و قلمش را گذاشت و پیرنیا گفت: می خوام! آره می خوام! گفت برود یک مثنوی پیچ برای من اجرا کند.

از همین زمان شجریان با زنده یاد رضا ورزنده آشنا می شود. او نقل می کند:

«... فردای آن روز بنا به درخواست پیرنیا رفتم در اتاقش نشستم و روان شاد ورزنده آمد. وارد اتاق شد و ساکش را گذاشت زمین و سلام کرد؛ هنرمندها خیلی ادب می کردند نسبت به پیرنیا و خیلی به او احترام می گذاشتند، پیرنیا به رضا گفت: برو با این آقا به چیزی تو استودیو بزن. ما هم رفتیم، آقای ورزنده گفت: چی می خونی؟ گفتم: هر چی بزنی! گفت: خب به چیزی بگو!، افشاری خوبه؟ گفتم: افشاری. افشاری زد و من هم شروع کردم به خواندن، پیرنیا خوشش آمد از این که یک جوان شهرستانی خیلی راحت آمد و خواند، آخرش هم که تمام شد و ضبط را تمام کردیم، گفت: من می خوام این رو پخشش بکنم. به بار دیگه می شه فرودش را تکرار بکنی؟ یک بار دیگر تکرار کردیم و گفت این برگ سبز ۲۱۶ است و من این تاریخ پخش می کنم.»

از همان روز پیوند مودت و دوستی بین شجریان و ورزنده برقرار می شود. پیرنیا نیز به شجریان قول داده بود که او را به تهران منتقل کند. شجریان با رضا ورزنده - ورزنده در مشهد دوستانی داشت - در یک میهمانی با زنده یاد محمود فرخ از شعرای معاصر خراسان آشنا می شود. با نفوذی که محمود فرخ در بین مسئولین فرهنگی داشت از طریق معاون وزیر فرهنگ ترتیب انتقال شجریان را به تهران فراهم می کند. پیرنیا در این زمان به دلایلی از رادیو کناره می گیرد و شجریان که تازه با او آشنا شده بود و قول همکاری به او داده بود کمی با مشکل روبرو می شود. اما با انتخاب زنده یاد حبیب الله بدیعی^۳ به عنوان سرپرست موسیقی و انتخاب آقای محمد میرنقیبی به عنوان مسئول برنامه ی گل ها فصل تازه ای با حضور شجریان از شکفتن گل های تازه آغاز می شود.